

provincie
groningen

bezoekadres: Martinikerhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr.: 050 316 49 11

algemeen faxnr.: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. minister H.G.J. Kamp
Postbus 20.401
2500 EK DEN HAAG

Ministerie van Infrastructuur en Milieu,
t.a.v. minister M.H. Schultz van Haegen
Postbus 20.901
2500 EX DEN HAAG

Datum : **29 AUG. 2014**
Briefnummer : 2014-35.346/35/A.16, RS
Zaaknummer : 526821
Behandeld door : Adema E.F.
Telefoonnummer : (050) 316 4845
Antwoord op :
Bijlagen : 8
Onderwerp : Windpark N33 (verdiepend onderzoek zesde variant)

Geachte mevrouw Schultz van Haegen, geachte heer Kamp,

In antwoord op uw brief van 3 juli 2014, kenmerk DGETM-ED/14107803, brengen wij het volgende onder uw aandacht.

Het doet ons genoegen u het bijgevoegde rapport aan te bieden waarin de resultaten zijn opgenomen van het verdiepende onderzoek dat wij naar de zesde variant van windpark N33 hebben laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek laten een dusdanige verbetering ten opzichte van de overige vijf varianten zien, dat niet anders geconcludeerd kan worden dat deze zesde variant daadwerkelijk substantiële winst oplevert voor de leefbaarheid en de landschappelijke inpassing. Wij verzoeken u met ons de zesde variant te realiseren. In deze brief onderbouwen wij ons verzoek en lichten we toe op welke wijze wij hier in gezamenlijkheid met u invulling aan willen geven en kunnen borgen dat de taakstelling wind op land in onze provincie tijdig wordt gerealiseerd.

Voorgeschiedenis en aanleiding onderzoek zesde variant

Het windpark N33 is sinds 2000 in ons provinciaal omgevingsplan (POP) opgenomen en, op basis van de overeenkomst tussen rijk en IPO, in 2014 overgenomen in de Structuurvisie Wind op Land (SvWoL). Bij de vernieuwing van het POP in 2009 is door Provinciale Staten zorg geuit over een goede inpassing van het beoogde windpark. Ons college heeft daarop toegezegd bij de concrete planvorming hier oog voor te zullen hebben en zo nodig een aangepaste variant te zullen ontwikkelen, in het bijzonder de zogeheten Eekerpoldervariant, waarmee het gebied te noorden van Meeden wordt bedoeld (zie bijlage 1, Handelingen vergadering PS 17 juni 2009). Dat gebied is ook in de inspraakprocedure voorafgaand aan het POP 2009 als een reëel alternatief aangemerkt door de Streekraad Oost Groningen, het toenmalige samenwerkingsverband van Oost Groninger gemeenten. De Streekraad Oost Groningen heeft in april 2009 het rapport "Energiek met energie!" gepresenteerd waarin het gebied ten noorden van Meeden opnieuw als geschikt voor de ontwikkeling van een windpark is aangemerkt (zie bijlage 2, pag.13-15). In maart 2009 is op grond van de

STATEN
LE
RD
E
PUT
E
ED
E
G

Elektriciteitswet 1998 bepaald dat de bevoegdheid voor het inpassen en vergunnen van een windpark groter dan 100 MW bij het rijk berust. In oktober 2010 hebben de ontwikkelaars KDE en Blaaswind een RCR- melding gedaan, waarna u het initiatief in procedure heeft gebracht. Van onze zijde is in de procedure altijd gestreefd naar een optimale inpassing van de circa 120 MW in het N33-gebied. Dat blijkt uit onze zienswijze op uw notitie Reikwijdte en Detail Windpark N33 (zie bijlage 3). Wij hebben hierin ook aangegeven bereid te zijn genoeg te nemen met minder opgesteld vermogen als dit de leefbaarheid, het draagvlak en de landschappelijke inpassing ten goede komt. In dat kader hebben wij de wenselijkheid uitgesproken om, naast de twee voorgestelde varianten, nog vier varianten die deels buiten het POP-gebied vallen in het MER-onderzoek te betrekken. U heeft dat deels gehonoreerd door drie varianten aan het onderzoek toe te voegen. Wij hebben toen moeten berusten in uw afweging om een variant, namelijk de zesde variant, niet in het onderzoek te betrekken. Dat zou naar uw oordeel de procedure doorkruisen, mogelijk tot vertraging leiden en de belangen van de initiatiefnemers kunnen schaden.

In maart 2014 is het concept plan- en project-MER aan ons voorgelegd voor het huidige projectgebied N33. Deze concept MER levert de beslisinformatie voor het maken een keuze van de voorkeursvariant. In het onderzoek zijn op tamelijk abstract planniveau 12 varianten onderzocht in de ruime omgeving, waaronder de door ons eerder bepleite zesde variant in het gebied ten noorden van het dorp Meeden. In het MER zijn voorts vijf varianten meer gedetailleerd op projectniveau onderzocht. Uit het onder uw regie en gezag opgestelde MER bleek dat de zesde variant minder impact heeft op de leefomgeving en dus beter op het aspect leefbaarheid scoort dan de gedetailleerd onderzochte vijf varianten. Dit is de reden dat wij in onze brief van 9 april 2014 (bijlage 4) erop hebben aangedrongen om de zesde variant te onderwerpen aan een verdiepingsslag tot op het niveau van een project MER. Tijdens de bespreking van de Structuurvisie Wind op Land in de Tweede Kamer op 24 april 2014 is onze oproep vanuit de Kamer breed gesteund. Dit heeft geresulteerd in een motie (bijlage 5) die met zeer brede steun is aangenomen door de Tweede Kamer.

Op 3 juli 2014 heeft u ons per brief laten weten onder een aantal voorwaarden ruimte te geven voor een verdiepend onderzoek naar een andere variant. Het verdiepende onderzoek naar een zesde variant is inmiddels in onze opdracht uitgevoerd door het bureau Tauw/Ecofys. Het rapport is bij deze brief gevoegd (bijlage 6).

Resultaten onderzoek zesde variant

Variant 6 is een variant van Windpark N33 waarbij de turbines onder de A7 en ten noorden van het dorp Meeden worden geplaatst. Om een zo zuiver mogelijke vergelijking te kunnen maken, is het onderzoek naar de variant 6 op dezelfde wijze en volgens dezelfde methode uitgevoerd. Zo zijn bijvoorbeeld geluid- en slagschaduwberekeningen op dezelfde wijze uitgevoerd. Daarnaast zijn alle uitkomsten in absolute getallen gepresenteerd. Er is dus niet in klassen gewerkt. Voor een aantal onderwerpen kan geen 'objectieve' rekenmethode gebruikt worden, zoals bijvoorbeeld landschap. Voor deze onderwerpen wordt in het rapport van Tauw daarom zowel de vijf varianten uit het concept-project-MER als de zesde variant beschouwd.

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen zijn ook nog variaties op de zesde variant onderzocht. Dit zijn variaties in turbineklasse en de lay-out. Hieronder wordt ingegaan op de resultaten die betrekking hebben op de variant die qua turbintype

en aantallen windturbines vergelijkbaar is met de voorkeursvariant van de initiatiefnemers, in casus variant 4 uit het MER.

Voor het onderdeel geluid kan geconcludeerd worden dat variant 6 wezenlijk beter scoort dan de variant 4. Het totaal aantal woningen dat effect ondervindt in de geluidscontour 37 – 47 Lden neemt met maar liefst 3.351 af. Ook het aantal gehinderden neemt daarmee significant af. Voorts worden, anders dan in variant 4, in variant 6 geen woningen aan cumulatief geluid blootgesteld. Tegenover deze afname van gehinderde 3.351 woningen, staat een toename van 52 woningen en een verschuiving van 114 woningen van de geluidsklasse 37 – 42 naar de geluidsklasse 42 – 47 Lden.

Wat betreft slagschaduw scoort variant 6 vergelijkbaar met variant 4 in de categorie "meer dan vijf uur slagschaduw per jaar". In de categorie "tussen de 5 en 0 uur slagschaduw per jaar" scoort variant 6 echter beduidend beter: een verschil van 2.100 woningen.

Landschappelijk gezien is variant 6 beter, omdat het park nu als één samenhangend geheel kan worden ontwikkeld. Dit in tegenstelling tot de drie deelclusters in variant 4, die verrommeling van het landschap met zich meebrengen. In variant 6 is sprake van een verdichte opstelling en dat heeft lokaal meer visuele effecten. Daar staat tegenover dat het windpark veel compacter is, dat het midden gebied en zuidelijk gebied geheel gevrijwaard blijven en dat sprake is van een veel geringer ruimtebeslag. Hierdoor neemt de landschappelijke impact regionaal af. Ook is kans op negatieve interferentie met de Drentse parken bij variant 6 niet aanwezig. Bij variant 4 is dat wel het geval.

Voor de overige onderdelen bestaat er geen significant verschil in de effecten van enerzijds de varianten 1 tot en met 5 uit het MER en anderzijds de door onderzochte variant 6.

Op basis van de resultaten van het rapport kunnen wij niet anders concluderen dan dat variant 6 met een vergelijkbaar opgesteld vermogen leidt tot een wezenlijk betere situatie ten aanzien van de leefbaarheid en landschappelijke inpassing. Op gebiedsniveau is per saldo sprake van een zeer substantiële verbetering. Wij verzoeken u dan ook om variant 6 te realiseren, binnen de randvoorwaarden van het akkoord dat het IPO met u heeft gesloten.

Vervolgstappen

Wij realiseren ons dat de keuze voor variant 6 een grote impact heeft op de huidige procedure en hebben daarom nader onderzocht op welke wijze variant 6 tot uitvoering kan worden gebracht. Wij hebben advies ingewonnen bij Nysingh advocaten-notarissen met het verzoek een aantal juridische vraagstukken te analyseren. Het advies is bijgevoegd (bijlage 7).

Mede op basis van het uitgebrachte advies concluderen wij dat variant 6:

- te realiseren is, zowel in de situatie dat de ontwikkelaars met grondposities gaan samenwerken als in de situatie dat er geen samenwerking tussen hen ontstaat,
- operationeel kan zijn binnen de termijn die hiervoor is afgesproken tussen IPO en rijk,
- de overheid de bevoegdheid heeft om op dit moment alsnog de keuze te maken voor variant 6, in afwijking van de provinciale c.q. rijksstructuurvisie, mits dit deugdelijk wordt gemotiveerd,

- dat de deugdelijke motivering er nadrukkelijk is, gelet op het onder uw gezag en regie opgestelde gecombineerde plan- en project-MER en het nadere onderzoek dat door ons is verricht.

Het is ons bekend dat u zich zorgen maakt over de vraag of generiek de provincies wel tijdig de doelstelling van 6.000 MW wind op land gaan halen en meer specifiek of het kiezen van variant 6 niet gaat leiden tot vertraging of (juridische) complicaties. In dat verband merken wij op dat wij de ambitie hebben om het Groninger deel van de taakstelling, 855,5 MW, operationeel te krijgen binnen de afgesproken termijn. Voorts zijn wij bereid alles in het werk te stellen om de beste variant gerealiseerd te krijgen. Goede ruimtelijke ordening moet prevaleren boven de belangen van ontwikkelaars c.q. grondeigenaren. De door u gevreesde complicaties kunnen het hoofd worden geboden. Wij bieden u aan en verzoeken u om:

- gezamenlijk de ruimtelijke procedures te gaan kiezen en vorm te geven om de zesde variant te realiseren. Dat is mogelijk, zowel in de situatie dat de ontwikkelaars in het gebied gaan samenwerken, wat de voorkeur heeft, als in de situatie dat die samenwerking niet tot stand komt;
- voor zover er bij u twijfel bestaat of een keuze voor de zesde variant in dit stadium van de procedure nog wel mogelijk is, gezamenlijk op korte termijn een juridische opinie in te winnen bij de landsadvocaat, teneinde tot een sluitende vormgeving van de te doorlopen procedures te komen, die borgen dat het windpark tijdig operationeel is;
- voor zover er twijfel is of het (moeilijk te objectiveren) voordeel op het aspect landschap van variant 6 een advies van de Rijksadviseur voor het Landschap in te winnen;
- voor zover er twijfel is of de provincie niet alleen nu, maar ook in de toekomst, zich wil blijven inspannen voor het realiseren van het windpark, een overleg met ons aan te gaan gericht op harde en sluitende afspraken in de vorm van een bestuursovereenkomst die ter bekrachtiging aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

In de te volgen nieuwe procedures is het van belang hoe de ontwikkelaars in het plangebied zich gaan positioneren. Samenwerking heeft de voorkeur, maar ook in het geval geen samenwerking tot stand komt is de zesde variant realiseerbaar. Een deel van de grondposities benodigd voor de zesde variant is in handen van de huidige initiatiefnemers Yard/Blaaswind. Een deel is in handen van RWE/Essent. Het is bekend dat RWE/Essent graag in het gebied wil gaan ontwikkelen: voor de Eekerpolder heeft RWE/Essent in het verleden een RCR-melding gedaan. Inspanningen van RWE/Essent om te zoeken naar een gemeenschappelijk ontwikkeltraject hebben tot dusver nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Een brief waarin RWE/Essent deze stand van zaken schetst is bijgevoegd (bijlage 8). Wij verwachten echter dat de door Yard/Blaaswind opgeworpen blokkade voor samenwerking in een ander licht komt te staan als wordt besloten om, op basis van een zorgvuldige onderbouwing, variant 6 als beste en realistische variant te gaan ontwikkelen.

In het geval beide partijen tot samenwerking komen, bestaat naar onze mening de mogelijkheid om de RCR procedure te volgen voor de gehele variant 6. Wij beseffen ons terdege dat er enige vertraging ontstaat, maar deze vertraging is aanvaardbaar gelet op de evidente leefbaarheids- en landschappelijke winst die met het project wordt gemaakt. Bovendien leidt deze vertraging niet tot overschrijding van de afgesproken termijn waarbinnen de taakstelling wind op land moet zijn gerealiseerd. Wij realiseren ons daarnaast dat het nieuwe plangebied weliswaar niet volledig is gelegen in de begrenzing die in uw Rijksstructuurvisie

Wind op Land heeft opgenomen. Afwijking is echter mogelijk op basis van een deugdelijk motivering. Wij kunnen ook niet onvermeld laten dat de voorkeursvariant 4 ook niet volledig is gelegen binnen de begrenzing van de SvWoL.

Ook in het geval de twee ontwikkelende partijen niet komen tot samenwerking, kan naar onze mening variant 6 toch tot uitvoering worden gebracht. Wij stellen voor om in dat geval het deel van variant 6 dat binnen de huidige RCR valt onder de huidige procedure af te ronden. Uit het bijgevoegde juridisch advies wordt duidelijk dat die mogelijkheid bestaat, ook al is de omvang van het park minder dan 100 MW. Voorts zijn wij bereid om voor het gebied ten oosten van eerder bedoeld gebied variant 6 een inpassingsplan vast te stellen, al dan niet met toepassing van de provinciale coördinatieregeling. Hiervoor is het niet noodzakelijk om ons beleid dan wel onze provinciale omgevingsverordening aan te passen. Wij kunnen een ontwerp provinciaal inpassingsplan direct en rechtstreeks in procedure brengen. Wij zijn van mening dat variant 6 operationeel kan zijn binnen de termijn die tussen rijk en IPO is afgesproken en zijn bereid om de verschillende opties nader met u te bespreken en daarover afspraken te maken.

Het is ons gebleken dat u in de afweging waarde en betekenis toekent aan de belangen van de ontwikkelaars. Wij onderschrijven dit, omdat zonder ontwikkelaars er geen windparken worden gerealiseerd en voorts omdat ontwikkelaars zich veel tijd, inspanningen en kosten in de voorbereidingsfase moeten getroosten. Dat mag echter geen grond zijn om, zeker gelet op de impact van een windpark op de leefomgeving, niet te kiezen voor de beste variant.

Naar ons oordeel kunnen de ontwikkelaars zich niet beroepen op de stelling dat gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, die thans door de overheid ingelost moeten worden. Los van de juridische vraag of gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, die voor overheden tot de plicht leiden om de ontwikkeling van het park in het oorspronkelijk gereserveerde gebied te faciliteren door middel van het vaststellen van een inpassingsplan, hetgeen niet het geval is, dan zou het substantieel wijzigen van het plan door de ontwikkelaar als onbillijk kunnen worden ervaren. Indien en voor zover dat een rol speelt in uw overwegingen merken wij het volgende op:

- de kans dat een plan, waar al langjarig aan is gewerkt en waarvoor ontwikkelingskosten zijn gemaakt, uiteindelijk toch niet gerealiseerd kan worden door een besluit van een overheid, is een risico dat nadrukkelijk in de risicosfeer van de ondernemer ligt. Het komt frequent voor dat plannen in een laat stadium worden gewijzigd of zelfs sneuvelen. In de woningbouw is het de laatste jaren schering en inslag dat plannen waar overheden en ontwikkelaars jarenlang samen aan hebben gewerkt, niet worden gerealiseerd hetzij als gevolg van ontwikkelingen op de woningmarkt, hetzij omdat andere locaties vanuit publiek belang de voorkeur genieten, hetzij louter door gewijzigde politiek-bestuurlijke inzichten.
- Yard heeft overigens onderkend en erkend dat bij de overname van de grondposities c.a. van KDE in een due diligence is waargenomen dat er risico's en onzekerheden waren die kunnen leiden tot het niet tot ontwikkeling brengen van het windpark N33.
- In dit concrete geval gaat het wijzigen van het inpassingsgebied voor het windpark N33 gepaard met het gedeeltelijk verlies van ontwikkelmogelijkheden voor Yard/Blaaswind en het ontstaan van ontwikkelmogelijkheden van RWE/Essent. Ons is nadrukkelijk gebleken dat RWE/Essent bereid is Yard/Blaaswind substantieel te laten participeren in het RWE/Essent-ontwikkelgebied. Wij betreuren het dat de combinatie Yard/Blaaswind vooralsnog categorisch weigert om hierover nader in gesprek te gaan met

RWE/Essent, kennelijk omdat men speculeert dat bij weigering u zult besluiten om het oorspronkelijke plan onverkort door te laten gaan.

Tenslotte mag in dit verband niet onvermeld blijven dat, in een bredere context gezien, tegenover het 'nadeel dat in het N33-gebied wordt geleden' elders in de provincie aan Yard voordelen zijn toegefallen. Yard had al ruime potentiële ontwikkelmogelijkheden in de provincie Groningen: windpark N33, windpark Delfzijl Noord (60MW) en windpark Delfzijl Zuid (60MW). Doordat de provincie Groningen in het kader van afspraken tussen IPO en rijk 105,5 MW extra aan taakstelling heeft aanvaard boven de oorspronkelijke taakstelling van 750 MW, zijn extra gebieden in de provinciale omgevingsverordening aangewezen voor windparken. Een van die gebieden is in de nabijheid van Geefsweer (ca. 70 MW), alwaar Yard de grondposities en ontwikkelrechten heeft. Voorts is de NV Groningen Seaports, waarin waarvan de provincie Groningen aandeelhouder is, in een vergevorderd stadium van onderhandeling met Yard over de grondposities en ontwikkelrechten voor het gebied Delfzijl Midden op het bedrijventerrein Oosterhorn. Kort gezegd: tegenover het gegeven dat een ruimtelijke keuze voor de zesde variant niet in het bedrijfseconomisch voordeel van Yard is, staat de winst dat door recente ruimtelijke keuzes ontwikkelmogelijkheden elders in de provincie ook voor Yard zijn ontstaan.

Wij vragen nog uw aandacht voor het volgende: afgezien van de formele inspraak is vrijwel niets ondernomen om tot een permanente communicatie met de omgeving te komen. Het verzet tegen een windpark is sterk toegenomen, met name van inwoners van het dorp Meeden. Hieraan moet zowel door de ontwikkelaars als door de bevoegde overheid aandacht aan worden besteed. De actiegroep Storm Meeden heeft bij mij te kennen gegeven dat zij een bezoek van u op prijs stellen.

Tenslotte merken wij op dat in de huidige RCR-procedure geen flankerend traject opgenomen om een arrangement te maken waarin de lusten en lasten beter worden verdeeld tussen ontwikkelaars en grondeigenaren enerzijds en de bevolking in de invloedssfeer van het windpark anderzijds. De provincie Groningen volgt een beleid om een gebiedsfonds voor de omgeving te creëren en te vullen. Daarnaast stellen wij eisen in de vorm van het beschikbaar stellen van een deel van de ontwikkelcapaciteit voor sanering en repowering van solitaire windmolens. Wij stellen het op prijs dat deze beleidslijn ook door u wordt toegepast voor (delen van) windparken die onder uw verantwoordelijkheid in procedure zijn. Om betere modaliteiten van duurzame energie in de toekomst niet te blokkeren, dan wel andere lay-out bij vervanging van windparken in het plangebied mogelijk te maken, zijn wij voorstander van het verstrekken van tijdelijke omgevingsvergunningen en maken wij hierover afspraken met ontwikkelaars. Wij verzoeken u dit instrument ook toe te passen voor de windparken die onder uw verantwoordelijkheid in onze provincie worden ontwikkeld.

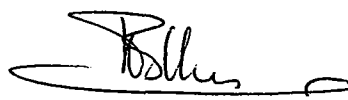
Wij lichten het bovenstaande graag toe en zijn bereid om op korte termijn met u in overleg te treden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Handelingen vergadering PS 17 juni 2009	Handelingen PS
2	Rapport Streekraad Oost Groningen "Energiek met energie!"	Rapport
3	Zienswijze GS op notitie Reikwijdte en Detail Windpark N33	Zienswijze
4	Brief GS aan de ministers van Economische Zaken van 9 april 2014	Brief
5	Motie Tweede kamer 24 april 2014	Motie
6	Rapport Verdiepend onderzoek naar de zesde variant Windpark N33 + bijlage	Rapport
7	Advies Nysingh advocaten- notarissen	Advies
8	Brief RWE/Essent stand van zaken rond windpark N33	Brief